

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentaria Vetustissima & profundissima Super Canticvm Canticorum Salomonis Qvod Hebraice Dicitvr Sirhasirim

Wolbero <de Sancto Pantaleone>

Coloniae Agrippinae, 1630

Versvs XII. Mane surgamus ad vineas, videamus si vinea floruit, si flores fructus parturiunt, si floruerunt mala punica: ibi dabo tibi vbera mea.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10027

VERSVS XI.

Veni dilecte mi, egrediamur in agrum,
commoremur in villis.

Egrediamur inquit, quia post-
quā ad me cōuersio tua facta
fuerit per cooperantem gratiā libe-
rè & securè possum exire, & ad præ-
cationis officium, & ad bonæ acti-
onis studium, vt omnis mea opera-
tio & à te semper incipiat & per te
ccepta finiatur: nihil enim boni si-
ne te possumus facere.

Sed quo primo egrediemur? in
agrum videlicet, hoc est gentem Iu-
dæorum, quæ iam habilis est ad sus-
cipiendum semen verbi Dei, quia
iam exarata habet corda, per legem
scriptam & etiam naturalem, atque
ideo magis intelligere potest ex le-
ge & Prophetis diuinæ bonitatis
propositum, quo decreuit restituere
genus humanum. Illis enim primo
oportet loqui verbum Dei, quorum ad-
optio filiorum est, & gloria, & testamen-
tum, & legislatio, & obsequium, &
promissa, quorum Patres ex quibus Chri-
stus secundum carnem, qui est Deus bene-
dictus in sacula. In hunc ergo agrum
diuini verbi semine conspergen-
dum, egrediamur per prædicationis
officium, & quia primò credita sunt
eis eloquia Dei, prima quoq; in eis fi-
dei, & diuinorum Sacramentorum
seminaria iaciamus.

Deinde progredientes, in villis

commoremur, hoc est in gentibus, gentibus
quæ à ciuitate Dei, id est Ecclesia prædicare.
remotæ sunt, in quibus quia tardi-
ores sunt ad credendum propter
insolitam & inauditam fidei præ-
dicationem, necesse erit moram
facere, & frequentius verbum vitæ
annuntiando ad urbanæ consue-
tudinis elegantiam, hoc est Eccle-
siasticæ legis obseruantiam redu-
cere. Commoremur ergo inter eas, tu
ô dilecte per gratiam inspirans,
ego per prædicationem adiuuans,
vt ingenitam eis ignorantiam, &
rudis animi simplicitatem crebra
eruditione auferentes, nostram
ciuilem honestatem & veram
Sapientiam infundamus, per
quam illius supernæ ciuitatis
felices accolæ ascribi merean-
tur.

Cum autem hos duos parietes
è diuerso venientes Iudæos, scili-
cet & gentiles in vna fide con-
iunxerimus, non duo, sed vnus
erit populus, vna Ecclesia, vna
Domini Sabaoth vinea, quæ
Spiritus Sancti opere exculta,
non iam labruscas, sed dulces faciat
vitas.

VERSVS XII.

Mane surgamus ad vineas, vide-
amus si vinea floruit, si flores fructus
parturiunt, si floruerunt mala puni-
ca: ibi dabo tibi vbera mea.

Ii

Ad Hab

Egredi in
agrum est
genti Iuda-
orum ver-
bum Dei an-
nuntiare.

Act. 13.

Rom. 9.

Rom. 3.

Commorari
in villis est

Quid sit ma-
ne surgere
ad vineas &
videre si vi-
nea floruit,
si flores fru-
ctus partu-
riunt, si flo-
ruerunt ma-
la punicia.

Et vineis po-
pulo & cir-
cumcisione
& praputio
dare vbera,
est Sacra-
menta duo-
rum testa-
mentorum.
referare.

Ad has autem vineas ex circumci-
sione & praputio plantatas, manè
surgamus, in exortu scilicet fidei,
quando verus Sol in cordibus cre-
dentium oriri cœperit, & suæ sapi-
entiæ claritate irradiare, & virtutis
calore accendere: *videamus si vinea
floruit*, hoc est si iam vnus Christia-
norum populus factus initia bono-
rum operum protulit, *si flores fructus
parturiunt*, hoc est si ipsa initia ad
integritatem & perfectionem ali-
quam assurgere conantur; *si floru-
erunt mala punicia*, hoc est si tanto Dei
amore flagrent, vt non solum men-
te, sed & corpore pro eo pati desi-
derent.

Ibi dabo tibi vbera mea: postquam
enim hos duos populos per vnita-
tem fidei vnum fecerimus, & ad
boni operis studium promoueri-
mus, tunc ad laudem tui nominis,
ô dilecte, Sacramenta quæ ex subti-
litate duorum testamentorum tuo
munere cognouimus, eis quoque
committemus, quatenus in eis
semper & ad maiora virtutum ope-
ra nutriantur, & contra mundi ten-
tamenta roborentur, & ad futura
beatitudinis bona appetenda ma-
gis accendantur. Confidenter
quippe prædicabo, & præcepto-
rum tuorum Sacramenta referabo,
quoniam habeo spem fructifican-
di, & effectum boni operis conse-
quendi. Vnde? *quia mandra-
gora dederunt odo-
rem.*

VERSUS XIII.

*Mandragora dederunt odorem in por-
tis nostris. Omnia poma noua & vetera,
dilecte mi, seruauit tibi.*

IPse nempe odor spem mihi af-
fert prædicandi, quia credo ex
odore illo consequenter prouenire
vtilitatem fructus parciendi. Sed
considerandum diligenter quæ sit
ista *Mandragora* quisue huius *man-
dragora* odor. Si ad literam respicias,
mandragora est herba aromatica, Mandragora
secundum
literam de-
scriptio. quæ ad similitudinem humanorum
membrorum formata solo capite
caret, cuius virtus est, vt in potum
data his quos vigiliæ premunt, som-
num adducat & requiem; porro
steriles in ea vtantur, concipere fa-
ciat.

Si verò spiritualem sensum at-
tendas, *Mandragora* non absurde Mandragora
secundum
spirituale
sensum sig-
nificat po-
pulum gen-
tilem. accipi potest gentilitatis conuer-
sio, quæ quam diu in sui erroris pra-
uitate agebatur, non inani tantum
sed etiam exitiabili labore fatiga-
batur, sed postquam conuersa De-
um agnoscere cœpit, & curis & vo-
luptatibus reum sæcularium minus
vigilare imo magis quam dormire,
& à prauo labore huius mundi qui-
escere didicit; & quæ prius à bono
opere sterilis erat, postmodum fœ-
cunda virtutibus extitit, impleta
Prophetia, quæ dicit, *letare sterilis* Gal. 4.
*quæ non parit, erumpe & clama quæ non
partu-*